

Vychodí mimo pondelku a piatku každý deň, vpredvečer dátumu o 6. hod.

Redakcia a administrácia:
Budapešť, VIII.,
Mária ul. č. 15.
Telefon: József 12-97.

SLOVENSKÝ DENNÍK

Predplatné:
na rok . K 20—
na pol roka K 10—
na štvrt roka K 5—
na mesiac . K 1.75
Do Nemecka i
Srbska ročne
24 korún. Do
ostatného cu-
dzozemskai do
Ameriky ročne
32 korún. —

Ročník V. Číslo 160.

BUDAPEŠŤ, vo štvrtok, 20. augusta 1914.

Jednotlivé čísla po 6 hal.

Veľká nemecko-ruská bitka.

Naše válečné loďstvo už boj je. — Turecko odkúpilo nemecké lode „Goeben“ a „Breslau“.

Kráľovský rozkaz o domobrane a o zemebrane.

Kráľovský rozkaz o domobrane a o zemebrane.

„Budapesti Közlöny“ uverejňuje tento najvyšší rozkaz:

Na základe 2. bodu 2. §-u XXXI. zák. článku z r. 1912, o domobrane (honvédsťve) a na základe 2. bodu 5. §. XX. zák. článku z r. 1886. o zemebrane (népfelkelés, landsturma) rozkazujem, aby sa uhorská domobrana a uhorská zemebrana počas celého trvania mobilizovaného stavu dľa potreby použila aj za hranicami zemi svätej koruny uhorskej.

Dané vo Viedni, 3. augusta 1914.

František Jozef v. r.

Gróf Štefan Tisza v. r.

V rozkaze citované zákony hovoria, že jestli snem nezasedá v páde potreby na rozkaz jeho veličenstva kráľa môže sa i domobrana i zemebrana poslať bojovať i za hranice Uhorska, avšak v takom páde vláda, jakonáhle zasadne snem, povinná je to hneď oznámiť snemu a vyžiadať si od neho pozatýmne súhlas. Terajší kráľovský rozkaz neznamená, že by celú domobranu a zemebranu poslali za hranice, pošlú len toľko, koľko bude nevyhnutne treba.

Úradné zprávy s bojišť. Naše loďstvo v boji.

Uh. telegr. kancelária oznamuje:

Zprávy cudzozemských časopisov, že bitevná loď „Zrinyi“ a tri iné naše lode utonuly, sú úplne vymyslené. Môže byť reč len o malom križlaku „Zenta“, ktorý bol prepadnutý presilou a zahnaný a odtedy niet o ňom zvesti. Oproti tomu sa konštatuje, že jeden náš torpedoborec, ačkoľvek strle-palo naň šestnásť francúzskych bitevných lodí a veľkých križlakov z dlel každého kalibru, nepoškodený došiel na určené miesto.

Obrnený križlak „Zenta“ je najstarším križlakom našej monarchie. Vystavený bol roku 1897 a mal 2350 tún, teda najmenej z našich lodí, chodiacich po otvorených morách. Jeho stroje vyvíňovaly 7200 koňských síl a rýchlosť lodí obnášala 20 morských míľ za hodinu. Na „Zente“ bolo 305 mužov.

Veľká nemecko-ruská bitka.

Nemci zajali tritisíc Rusov a ukoristili šest strojových pušiek.

Berlín, 18. avg. Wolffova kancelária podáva túto zprávu:

Hlavné veliteľstvo prvého sboru oznamuje: Pri Stallupönen bola 17. augusta bitka s Rusmi, v ktorej čiastky prvého vojenského sboru bojovaly tak udatne, že zvíťazily. Zajali sme viac než 3000 Rusov a ukoristili sme šest strojových pušiek. Mnoho ďalších

ruských strojových pušiek, ktoré nebolo možno odviezť, zkazili sme, aby sa z nich viac strieľať nemohlo.

(Stallupönen je mesto na nemeckom území, vo Východnom Prusku, asi na 11 kilometrov od ruskej hranice, na železničnej čiare Insterburg—Kovno.)

Nemci obsadili Mlawu.

Berlín, 18. aug. Wolffova kancelária oznamuje:

Nemecké voje obsadili mesto Mlawu v Rusku.

(Mlawu je v ruskom Poľsku na 10 km od hranice Východného Pruska na čiare Moskva-Mlawu. Má 13.500 obyvateľov, zväčša Nemcov, ktorí tam majú veľké fabriky, garbiarne atď. Obyvateľstvo kupčí aj s obilím.)

Turecko odkúpilo nemecké válečné lode „Goeben“ a „Breslau“.

Viedeň, 18. aug. Anglia, jako je známo, asentovala dva turecké dreadnoughty, ktoré sa stavali v anglických lodniciach, do svojej floty. Turecko si rýchlo našlo náhradu: odkúpilo od Nemecka válečné lode „Goeben“ a „Breslau“. Tieto dve lode unikly anglickým lodiam a dostaly sa šťastne do Messiny.

Angličania zničili nemeckú podmorskú loď.

Berlín, 18. aug. Wolffova kanc. oznamuje: Nemecká podmorská loď „U. 15“ sa ešte nevrátila zo svojej výskumnej cesty u brehov anglických. Dľa zpráv anglických časopisov loď zničila anglická flota.

Car odišiel do Moskvy.

Petrohrad, 18. augusta. Car Mikuláš odcestoval včera i so svojou rodinou do Moskvy.

Vojsko podporujúci úrad.

Uh. kráľ. ministerstvo honvédsťva požiadalo nás o uverejnenie tohoto

vyzvania:

Minister vojny, uhorský honvédsťvsky minister a rakúsky minister domobranu spoločným dorozumením tak v Budapešti jako vo Viedni ustrojili vojsko podporujúci úrad jako ústrednú vrchnosť pre dobrovoľné napomáhanie celej zbranej sily.

Na vedenie každého z týchto úradov je ustanovený jeden generál vyššieho stupňa, kruh účinkovania jeho rozprestera sa na každý druh dobrovoľného podporovania, napomáhania. Zpod tohoto vynima sa opatrovanie nemocných a ranených, ktoré má celkom osobitné a úplne otvorené sriadenie (spolok Červeného križa), jako aj napomáhanie členov rodín zavolaných vojakov, ktoré sa deje na základe zákona.

Nedotknuté ostane vojsko podporujúce účinkovanie spoločnosti, výborov, sbierajúcich miest už utvorených, ba práve vojsko pod-

porujúce úrady všetko vykonajú ohľadom toho, aby dobrovoľné napomáhanie mohlo sa uplatniť čim viacerým spôsobom. V tomto ohľade vďačne poslúžia radou a úpravou tak v monarchii, ako i na kolóniach našich cudzozemských všetkým našim krajanom, ktorí chcú obeť priniesť na oltár vlasti v prospech tohoto vznešeného cieľa.

Vojsko podporujúce úrady následkom ich úradného rázu s bezpodmienečnou neustranostenou chcú dať cieľavedomý smer veľkému podporujúcemu hnutiu, už v celej monarchii započatému, a chcú byť centrami každého takéhoto vlasteneckého snaženia. Zvláštne sa budú starať, aby napomáhanie celkom zodpovedalo požiadavkám praktického života.

Tieto úrady sú prítom aj ústredne dozvedajúce miesta dobrovoľného napomáhania. Na základe tomto vyzývajú sa všetci jednotlivci, spoločnosti, výbory atď., ktorí si žiadajú v smysle povedaného na poli napomáhania účinkovať, aby sa obrátili k Vojsko podporujúcemu úradu cis. a kráľ. ministerstva vojny (Kriegsfürsorgeamt des k. u. k. Kriegsministeriums, Wien, IX/3., Schwarzspernerstrasse 15.), potažne ku Vojsko podporujúcemu úradu uh. kráľ. ministerstva honvédsťva (Budapest, IV., Váci-utca 38. sz.).

Každý z týchto úradov prijme peňažné dary na bársjaké ciele napomáhania a tieto bezodkladne dopraví na miesto určenia. Sberajú všeliaké dary pre vdovy a siroty vo vojne padlých alebo následkom válečných únav zosnulých bojovníkov našich, taktiež sberajú dary určené našim vojakom stojacim na bojišti a všeobecne sa vynasnažujú, aby každý spôsob napomáhania napomohly a sriadily. Vyzýva sa pozornosť obecnstva na to, že darovanie takých článkov, ktoré sa rýchlo kazia, nie je žiadúce. Pred zaslaním takýchto článkov je cieľuzodpovedajúce opýtať sa dotyčného vojskopodporujúceho úradu. Najpríhodnejším prostriedkom podporovania sú hotové peniaze.

Listy, dotazy a peňažné dary pre obidva úrady, jako aj iné dary určené pre budapešťiansky úrad, majú sa poslať na hore označené adresy. Adresa na zaslanie darovaných vecí a predmetov, určených pre viedeňský úrad je táto: Vojsko podporujúcemu úradu cis. a kráľ. ministerstvo vojny. (An das k. u. k. Kriegsministerium, Kriegsfürsorgeamt Wien, I. Stubenring.)

Obidva úrady dopisujú vo všetkých rečiach monarchie.*

Druhý chrabry horvatský pluk.

Uh. telegr. kancelária oznamujú zo Záhrebu: Horvatský bán barón Skerlec a mešťanosta Janko Holjac dostali od veliteľa záhrebského pešieho pluku s bojišta telegramy, že záhrebský regiment zúčastnil sa bojov, bil sa s obdivuhodnou chrabrosťou a že doslahol veľké výsledky. Zprávu túto mešťanosta dal obyvateľstvu hneď oznámiť plakátami. Zprávy tieto vzbudily v hlavnom meste Horvatska veľké oduševnenie a radosť.

Bán navštívil manželku veliteľa pluku, aby jej oznámil radostný chýr a pri tejto príležitosti oddal jej ďalších 1000 korún na podporu rodín narukovaných vojakov.

Veliteľ „Deutschmeisterov“ padnul.

Z Viedne telegrafujú: Veliteľ viedeňského domáceho pešieho pluku, t. zv. Deutsch-

* Vyzvanie toto dostali sme v reči slovenskej. — Red.

